Kesinleşmeden İcra Edilemeyecek Kararlar

Mahkemelerin yaptığı yargılama işlemlerinin neticesinde esasa ilişkin vereceği nihai karara hüküm denmektedir. İlâm ise taraflardan her birine verilen hüküm nüshası olarak tanımlanmıştır. Kural olarak ilâmlar, verildikleri andan itibaren icra edilebilirlik etkisine sahiptir; hükmün kesinleşmesi aranmaz. İcra ve İflas Kanunu, Hukuk Muhakemeleri Kanunu ve sair kanunlarda bu kurala istisna getirilmiş, bazı ilâmların kesinleşmeden icraya konu edilemeyeceği belirtilmiştir. Bu uygulamanın temelinde, ilâmların kesinleşmeden icraya konu edilmesi sonucu ortaya çıkacak telafisi zor hak kayıplarının ve zararların önüne geçme düşüncesi bulunmaktadır. Kesinleşmeden icraya konu oluşturmayan ve uygulamada sık karşılaşılan ilamlar bu yazımızda zikredilecektir.

Taşınmaz Mal ile ilgili Aynî Haklara İlişkin İlâmlar

Taşınmazlarda mülkiyet, intifa ve irtifak hakları aynî hakları oluşturup bu haklar herkese karşı ileri sürülebilen haklardır. Bu haklara ilişkin ilâmlar, istinafın icraya etkisi başlıklı HMK m.350/2 ve temyizin icraya etkisi başlıklı HMK m.367/2'de geçen "*Kişiler hukuku, aile hukuku ve taşınmaz mal ile ilgili ayni haklara ilişkin kararlar kesinleşmedikçe yerine getirilemez*." hükmü uyarınca kesinleşmeden icraya konu edilemez. Bu kapsamda "tapu

iptali ve tescil davası, önalım davası” sonucu verilecek hükümler kesinleşmeden icraya konu edilmez. Taşınmazın aynına ilişkin olmayan “müdahalenin meni, ecrimisil” gibi konularda verilecek olan ilamlar bu kapsam içine girmez. Fakat dava konusu taşınmazın aynına ilişkin olarak taraflar arasında ihtilaf mevcutsa bu durumda meni müdahale kararının icrası için kesinleşmesi beklenmelidir. Nitekim Yargıtay kararları da bu doğrultudadır.

“Somut olayda dayanak ilam, taraflar arasında taşınmazın aynının ihtilaf konusu yapıldığı men'i müdahale ilamı olup, bu tür ilamlar kesinleşmeden icraya konulamaz. Anılan nitelikteki kararların infazı kamu düzenini ilgilendirmekte olduğundan, taşınmazın aynına ilişkin kararın kesinleşmeden takip konusu yapılamayacağı yönündeki şikayet İcra Mahkemesi'nce süre koşulu aranmaksızın incelenir. Yukarıda yazılı nedenlerle Mahkemece istemin kabulü yerine sürenin aşıldığı gerekçesiyle ret kararı verilmesi isabetsizdir."(Yargıtay 8.HD. 2012/13546 E. 2013/709 K. T.24.01.2013)

Kişiler ve Aile Hukukuna İlişkin İlâmlar

HMK m.350/2 ve HMK m.367/2 hükümleri uyarınca kişiler ve aile hukukuna ilişkin ilâmlar kesinleşmeden icraya konu edilemez. Kişiler ve aile hukuku kamu düzenine ilişkin olup özellikle korunması gereken bir alandır. Barındırdığı önem neticesinde olası hataların önüne geçmek için icrası yönünden böyle bir koruma getirilmiştir. Bu alana girmesine rağmen nafaka hükümleri kanunla istisna tutulmakta ve nafaka ilâmlarının icra edilebilmesi için kesinleşme şartı aranmamaktadır. (Bkz. HMK m350/1, m367/1; İİK m36)

Kira Bedelinin Tespitine İlişkin İlâmlar

Kira tespit davalarının asıl amacı kira sözleşmesinin ücret unsurunu belirlemekten ibarettir. Kira bedel tespitine ilişkin ilamlar, eda hükmü içermemektedir. 12.11.1979 gün 1/3 Sayılı İçtihadı Birleştirme Kararı’nda açıklandığı üzere tespit edilen kira farkının mahkemede dava edilebilir veya icrada takip edilebilir hale gelmesi için miktarının kesin olarak belli olması gerekir. Bu belirlilik ise ancak tespite ilişkin kararın kesinleşmesi ile oluşabilir. Kira tespit kararına dayanarak kira farkı alacakları genel haciz yoluyla icra edilebilir. Söz konusu icra takibine kiracının itiraz etmesi neticesinde itirazın kaldırılabilmesi için kira tespitine ilişkin mahkeme kararının kesinleşmesi gerekmektedir.

Hizmet Tespit Davasına İlişkin İlâmlar

7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu m.4/2 *“Kurum, yargılama sonucu verilecek kararı kesinleştikten sonra uygulamakla yükümlüdür.”* hükmü uyarınca hizmet tespit davası sonucunda verilecek olan kararı SGK’nın uygulamakla yükümlü olabilmesi için hükmün kesinleşmesi gerekmektedir. Hizmet tespit davalarının ferisi niteliğinde olan vekalet ücreti ve yargılama giderlerinin de icra edilebilmesi için hizmet tespitine ilişkin ilamın kesinleşmesi gerekmektedir.

İstihkak Davalarına İlişkin İlâmlar

İstihkak davasının konusu taşınmaz mal olabileceği gibi taşınır mal da olabilmektedir. İstihkak davaları mülkiyet hakkının tespitine ilişkin davalar olmaları nedeniyle dava konusunun taşınır veya taşınmaz olması farketmeksizin istihkak davalarına ilişkin ilâmlar kesinleşmediği müddetçe icraya konu edilemeyecektir. Zira istihkak, mülkiyet alanında bulunan ayni bir hak iddiasıdır. Farklı olarak istihkak davasının reddi kararı neticesinde ortaya çıkan vekalet ücreti ve yargılama giderlerinin icraya konu olabilmesi için kesinleşme şartı aranmayacaktır.

Yabancı Mahkeme Kararlarının Tenfizine İlişkin İlâmlar

Yabancı mahkemelerin verdikleri hükümleri Türk mahkemelerinin tanıması manasına gelen tenfiz, yabancı mahkemede alınan kararın Türk hukuk sisteminde icra mahiyetine haiz olabilmesi için zorunlu bir müessesedir. Yabancı mahkeme kararının Türk yargısında tenfize konu olabilmesi için kararı veren ülkeye göre kesinleşmesi de şartlar arasındadır.

MÖHUK m.50 *"Yabancı mahkemelerden hukuk davalarına ilişkin olarak verilmiş ve o devlet kanunlarına göre kesinleşmiş bulunan ilâmların Türkiye'de icra olunabilmesi yetkili Türk mahkemesi tarafından tenfiz kararı verilmesine bağlıdır."*

Menfi Tespit ve İstirdat Davalarına İlişkin İlâmlar

İcra İflas Kanunu uyarınca menfi tespit davaları kesinleşmeden icraya konulamazlar. İstirdat davalarında ise bir ayrım söz konusudur. Menfi tespit davasının istirdat davasına tahavvül etmesi durumunda ortaya çıkacak olan hüküm kesinleşmeden icraya konu olamaz. Menfi tespit davası açılmadan direk istirdat davası açılma durumunda hüküm para alacağı noktasında kurulacağından dava sonucu verilecek ilâmın icra kabiliyetine haiz olabilmesi için hükmün kesinleşme şartını aranmamaktadır.

Gemiler ve Ayni Haklarına İlişkin İlâmlar

İİK m31/a/1 *"Bayrağına ve sicile kayıtlı olup olmadığına bakılmaksızın bütün gemilere ve bunlarla ilgili aynî haklara ilişkin kararlar, kesinleşmedikçe icra edilemez."* Aynı maddenin son fıkrasında ise bir gemiye ilişkin bir işin yapılmasına veya yapılmamasına dair ilâmların (kanunda geçen farklı halleri dışında tutarak) icra konusu yapılması için hükmün kesinleşme şartı aranmayacaktır.

Kesinleşmeden icra edilemeyecek kararların icraya verilmesi halinde başvurulacak hukuki yol nedir?

Bir ilâmın kesinleşmeden icraya konu olup olmayacağının kontrolü icra müdürünün sorumluluğundadır. Kesinleştikten sonra icraya konu olabilen bir ilâmın kesinleşmeden icraya konu olması durumunda süresiz şikâyet yolu mevcuttur. Şikayet merci icra dairesinin bulunduğu yerdeki İcra Hukuk Mahkemesi'dir. Uzman avukatlarımızdan destek alarak İcra Hukuk Mahkemesi'ne başvuru yapılması neticesinde aleyhinize açılan icra

takibinin iptalini sağlayabilirsiniz.

Av. Ahmet Bülbül

Stj. Av. Yüksel Furkan Denizler